
Hlavní výzkumné strategie

Základní vzorce výzkumu

1) **Kvantitativní**

2) **Kvalitativní**

Obecně se liší zejména v:

- obecných cílech,
- logice postupu,
- vztahu k sociální realitě,
- míře redukce informací,
- transformaci informací,
- fázích výzkumu
- logice výběru zkoumaného vzorku,
- technikách sběru dat.

Otázka: Popište, jak se tyto dva metodologické vzorce liší

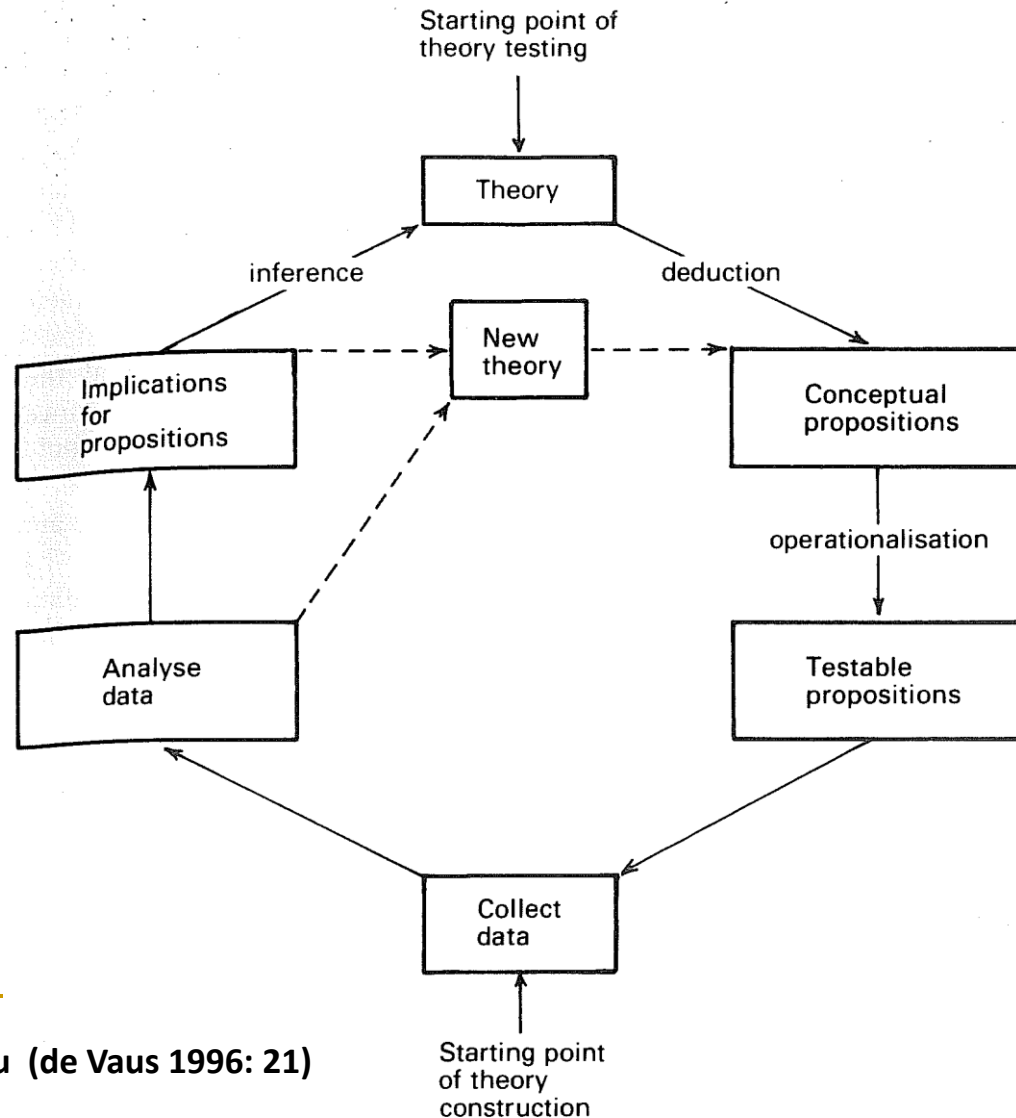
Obecné cíle

- Cílem kvantitativního výzkumu je testování hypotéz, tj. ověření nebo vyvrácení výroku o vztahu dvou nebo více proměnných, odvozeného z existující teorie.
 - Cílem kvalitativního výzkumu je vytváření nových hypotéz, nového porozumění nebo odkrytí významu málo známého jevu, případně vytváření teorie o něm.
-

Logika postupu

- Kvantitativní výzkum od začátku pracuje s většími počty případů, ale ty jsou zákonitě méně podrobně analyzovány; je to vlastně testování hypotéz, je tedy spojen s dedukcí.
 - Kvalitativní výzkum postupuje od detailně zpracovaného konkrétního případu (či několika takových případů), který potom generalizuje, je spojen s indukcí.
-

Verifikace vs. tvorba teorie

Redukce informací I.

Pro **kvantitativní** výzkum jsou charakteristické:

- 1) Sběr a analýza omezeného rozsahu informací o velkém množství jednotek
 - 2) Menší počet pozorovaných proměnných i menší počet sledovaných vztahů mezi těmito proměnnými
 - 3) Zobecnění výsledků výzkumu na „populaci“ je většinou velmi snadná a validita tohoto zobecnění je matematicky měřitelná
-

Redukce informací II.

Pro **kvalitativní** výzkum jsou charakteristické:

- 1) Sběr a analýza velkého množství informací o malém počtu jedinců
 - 2) Důraz na sledování spíše velkého množství proměnných na úkor silné redukce počtu sledovaných jedinců
 - 3) Zobecnění výsledků výzkumu na populaci je velmi obtížná, někdy nemožná
-

Fáze výzkumu

Kvantitativní výzkum

- Teorie
 - Pracovní hypotézy
 - Konstrukce vzorku
 - Sběr dat
 - Analýza dat
- =>
- Otestované hypotézy, ověřená nebo zdokonalená teorie

Kvalitativní výzkum

- Sociální problém, námět výzkumu
 - Terénní výzkum (souběžné a průběžné vytváření vzorku, sběr dat, jejich analýza a interpretace)
- =>
- Nové hypotézy či teorie

Techniky sběru dat

Kvantitativní výzkum

- Dotazník
- Strukturovaný rozhovor
- Obsahová analýza médií či jiných veřejných zdrojů

Kvalitativní výzkum

- Zúčastněné pozorování
 - Nestandardizovaný (hloubkový) rozhovor
 - Analýza dokumentů či jiných textů
-

Koncepty a jejich operacionalizace: indikátory, proměnné

Transformace informací

- Kvantitativní výzkum vyžaduje **vysokou standardizaci** (tj. transformaci) informací, která výzkumu většinou zajišťuje **vysokou reliabilitu** (spolehlivost, schopnost opakovaně přinášet stejný výsledek za jinak stejných okolností) ale tato standardizace vede nutně k redukci informací o objektu studia a k následné **nižší validitě** (měříme skutečně to, co jsme zamýšleli měřit?)
- Kvalitativní výzkum využívá pouze slabou standardizaci výzkumu, proto má **nižší reliabilitu** ale naopak **vyšší validitu** (nevynucuje tolik konkrétní formu odpovědí)

Operacionalizace a indikátor

Operacionalizace je procedurou převedení pojmů z teoretického do výzkumného jazyka.

Operacionální definice = překlad teoretického pojmu do observačního jazyka. Operacionalizovat pojem/jev znamená najít jeho empirické krytí.

Indikátor reprezentuje studovaný fenomén, neboť (nejen) v sociálních vědách často pozorujeme a měříme nepřímo.

Příklad: teplota – rtuť na teploměru, věk – odpověď v dotazníku na věk).

Vzdálenost mezi indikátorem a jevem může být velká – riziko zkreslení je pak značné (jak je možné např. empiricky uchopit globalizaci?)

Příklad operacionalizace proměnných

vlastnost/proměnná	znak/ukazatel	varianty znaku
věk	<ul style="list-style-type: none">• rok narození• věk v době šetření	1989 31
vzdělání	stupeň dosaženého vzdělání	1. ZŠ 2. vyučen/a 3. SŠ s maturitou 4. VŠ
studijní zátěž postoje ke školnému	??? ???	??? ???

Proces operacionalizace

Pojem: socio-ekonomické postavení

Dimenze:

ekonomická

sociální

Subdimenze:

příjem

vlastnictví

vzdělání

zaměstnání

Další subdimenze:

.

.

.

.

.

.

.

.

.

Cvičení – vrat'me se k příkladu

Představte si, že před zavedením školného si vás MŠMT pověřilo, abyste výzkumem zjistili postoje těch osob, kterých se to nejvíc dotkne, tedy studentů, resp. jejich rodin. Ministerstvo bude nejvíce zajímat, jak se postoje studentů/rodin ke školnému budou lišit:

- a. Podle socio-ekonomického postavení rodiny dotazovaných;
- b. Podle jejich politických postojů;
- c. Podle dalších relevantních kritérií, které mohou mít vliv na postoje ke školnému (ministerstvo zde spoléhá na vaši odbornou erudici).

→ Navrhněte operacionalizaci, tedy odpovídající indikátory pro a., b., c. (alespoň 3 za každý zvlášť)!